

W ramach realizacji projektu ekologicznego „*Odpady- proste zasady*” uczennice klasy 6 przeprowadziły wywiad z pracownikami Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Strzegomiu: z naczelnikiem Wydziału Gospodarki Odpadami komunalnymi mgr Kazimierzem Chajdugą oraz pracownikiem Wydziału Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Wsi p. mgr Wioletą Wnęk- Soczyńską. Uczennice chciały przybliżyć uczniom, ich rodzinom, mieszkańcom naszej gminy problem utylizacji odpadów.

### **Czy na Terenie gminy Strzegom prowadzona jest segregacja odpadów?**

Na terenie gminy Strzegom prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych. Od dnia wejścia w życie nowego systemu gospodarowania odpadami tj. zmieszanych i odpadów suchych. Dodatkowo właściciele domów jednorodzinnych zobowiązani są również do zbierania odpadów biodegradacyjnych. Obowiązek zbiórki odpadów bio- zostanie stopniowo rozszerzony także na właścicieli nieruchomości wielolokalowych. Obowiązek wyposażenia nieruchomości w pojemniki do zbiórki odpadów komunalnych należy do obowiązków właścicieli nieruchomości. Obowiązek ten właścicielom narzucony został przepisami ustawy po utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Podstawowym pojemnikiem do zbiórki odpadów komunalnych jest żółty pojemnik na odpady suche. Odpadami suchymi są wszystkie odpady opakowaniowe, które powstają w gospodarstwach domowych np. opakowania z plastiku, opakowania po mleku, jogurcie, śmietanie itd. Przy zbieraniu odpadów suchych obowiązuje zasada, aby były one opróżnione z zawartości. Drugą grupą odpadów są odpady zmieszane, które zbieramy w pojemniku koloru czarnego, ciemnozielonego lub w pojemniku ocynkowanym. Generalnie odpadów tych powinno być jak najmniej. Są to odpady, które trafiają na składowisko, powinno więc być ich najmniej. Odpady komunalne segregujemy, aby jak najwięcej trafiało ich do recyklingu – czyli ponownego przetworzenia, a jak najmniej na składowiska odpadów. Trzecią grupą odpadów są odpady bio-. Są to resztki kuchenne oraz odpady zielone pochodzące z naszych ogrodów. Odpady te zbierane są w pojemniku koloru brązowego. Mogą one być zbierane także w przydomowych kompostowniach. Dopuszczalnym jest zbieranie odpadów w

workach. Ważnym jest, aby zachowana była kolorystyka worka. Przy zbieraniu odpadów komunalnych w naszych domach musimy pamiętać, że wyjątek stanowi szkło, które powinniśmy wrzucać do gminnych pojemników koloru zielonego.

### **Gdzie znajduje się najbliższe składowisko odpadów i jakie tereny obsługuje?**

W kraju naszym opracowany został Krajowy Program Gospodarki Odpadami Komunalnymi, który dzieli się na programy wojewódzkie. Zgodnie z tymi programami cała Polska podzielona została na regiony gospodarki odpadami. Gmina nasza przydzielona została w obrębie województwa dolnośląskiego do regionu północno-centralnego. Zgodnie z tym programem uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego gmina Strzegom ma obowiązek przekazywania odpadów zmieszanych do instalacji w Rusku 66 pod nazwą Ekologiczne Centrum Utylizacji sp. z o.o., w której następuje mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych. Składowisko to nie jest jeszcze przystosowane do przyjmowania odpadów bio. Dlatego opady te wywożone są przez gminę do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Wąsoszu – Chemeko System Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, Rudna Wielka.

### **Czy możliwości tego zakładu są wystarczające na potrzeby mieszkańców całej gminy?**

Ekologiczne Centrum Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Rusko 66 jest RUPOK-iem, która musiała spełnić rygorystyczne wymogi Unii Europejskiej. W dalszym ciągu prowadzone są na jej terenie prace inwestycyjne, których celem jest uruchomienie nowoczesnej kompostowni. Składowisko to obsługuje wiele gmin regionu północno-centralnego. Tak więc spokojnie potrzeby mieszkańców gminy Strzegom są zabezpieczone na wiele lat. W przypadku, gdy będziemy rzetelnie odpady nasze segregować – odpadów zmieszanych powinno z roku na rok być coraz

mniej.

### **Czy ilość pojemników do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów jest wystarczająca na potrzeby mieszkańców?**

Art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach mówi, że właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku poprzez min. Wyposażenie nieruchomości w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie tych pojemników w stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym. Natomiast uchwała Rady Miejskiej w Strzegomiu w sprawie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Strzegom określa minimalną pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania poszczególnych rodzajów odpadów. Więc to na właścicielu ciąży obowiązek wyposażenia w odpowiednią ilość pojemników, tak aby nie doprowadzać do jej zaśmiecenia.

### **Czy mieszkańcy w pełni z nich korzystają?**

Niestety wielu właścicieli nieruchomości nie w pełni wywiązują się z tego obowiązku, nie wyposażyło swoich nieruchomości w pojemniki, nie segregują odpadów zgodnie z przyjętym przez gminę systemem. Zbierają odpady z poprzednim przyzwyczajeniem ale płacą za odbiór odpadów po nowej, niższej stawce. Może to spowodować, że gmina nasza nie będzie osiągała wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów oraz poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania. Następstwem tego mogą być kary pieniężne nałożone na gminę, co z kolei przyczyni się do podrożenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Dlatego wszyscy poczuwamy się do tego, aby gmina nie odbiegała pod względem gospodarowania odpadami od innych oraz wypełniała standardy obowiązujące w Europie.

### **A Co to są odpady niebezpieczne ?**

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach ( [Dz.U.](#) z 2013r. poz. 21 z późn. zm.) definiuje odpady niebezpieczne jako „każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany”, a których cechy, właściwości oraz ewentualny skład wykazują co najmniej jedną spośród właściwości niebezpiecznych.

Właściwości powodujące, że odpady są odpadami niebezpiecznymi, określa załącznik nr 3 do w/w ustawy.

W celu uporządkowania gospodarki zasobami i [ochrony środowiska](#) niezbędna jest klasyfikacja odzwierciedlająca

[genezę](#)

odpadów, ich właściwości, ekologiczną szkodliwość, użyteczność i masowość ich wytwarzania.

Podstawą każdej klasyfikacji są odpowiednio dobrane kryteria o charakterze fizykochemicznym, biologicznym, technologicznym, ekonomicznym np.:

- źródło pochodzenia – sfera powstawania,
- kryterium surowcowe,
- stan skupienia,
- skład chemiczny,
- toksyczność,
- stopień zagrożenia dla środowiska,
- stopień przydatności (branżowej) do dalszego wykorzystania.

Odpady klasyfikuje się w zależności od źródeł powstawania, stopnia uciążliwości bądź stwarzania zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska. W problematyce dotyczącej ochrony środowiska rozpatruje się i klasyfikuje odpady, jako substancje pochodzące z [produkcji](#) lub [konsumpcji](#), które [zanieczyszczają](#) środowisko.

Przy klasyfikacji odpadów w oparciu o kryterium toksyczności i zagrożenia dla środowiska przyjmuje się, że o ich szkodliwości decyduje:

- składnik najniebezpieczniejszy, który jednocześnie determinuje przynależność odpadów do odpowiedniej kategorii szkodliwości i określa technologię jego utylizacji,
- toksyczność i szkodliwość odpadu dla organizmów żywych,
- właściwości rakotwórcze substancji odpadowych,
- zagrożenie dla [wód powierzchniowych](#) i [gleby](#) na podstawie wielkości dopuszczalnych zanieczyszczeń śródlądowych wód powierzchniowych I klasy czystości,
- zanieczyszczenie [atmosfery](#) przez odpady pyłące, wydzielające pary lub gazy szkodliwe i o nieprzyjemnym [zapachu](#),

- łatwość zapłonu.

Powszechnie uważa się, że odpad niebezpieczny to ten oznaczony gwiazdką „\*” w katalogu odpadów. Faktycznie, zgodnie z katalogiem odpadów odpady niebezpieczne oznaczone są 6-cyfrowym kodem z gwiazdką w formacie XX XX XX\*.

Np. 15 01 10\* - Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności – bardzo toksyczne lub toksyczne)

Należy wspomnieć, że katalog odpadów ma charakter pomocniczy w klasyfikacji odpadu. W celu stwierdzenia czy odpad stanowi odpad niebezpieczny należy powołać się na art. 3 ust.4 ustawy o odpadach.

Zakazuje się mieszania odpadów niebezpiecznych różnych rodzajów, mieszania odpadów niebezpiecznych z odpadami innymi niż niebezpieczne, a także mieszania odpadów niebezpiecznych z substancjami, materiałami lub przedmiotami, w tym rozcieńczania substancji niebezpiecznych.

### **W jaki sposób gmina rozwiązuje problem odpadów niebezpiecznych?**

Już 84 tysiące ton niebezpiecznego dla zdrowia azbestu zniknęło z dachów polskich domów. To efekty realizowanego od trzech lat programu Narodowego i Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Gmina Strzegom otrzymała dofinansowanie na inwentaryzację i utworzenie programu usuwania azbestu. W ramach tego przedsięwzięcia odbędzie się inwentaryzacja wyrobów azbestowych znajdujących się na jej terenie.

Wyspecjalizowani przedstawiciele firmy, która utworzy program dla Gminy odwiedzą każde gospodarstwo w celu odnotowania ilości posiadanego azbestu. Inwentaryzacja będzie poprzedzona akcją informacyjną, co pozwoli na rzetelną i sprawną pracę. Realizacja tego programu musi zakończyć się do 2032r. Ważnym jest przygotowanie się finansowe właścicieli posesji, bo nowe pokrycie dachu w całości będzie po ich stronie.

Zinwentaryzowane i objęcie gminnym programem likwidacji azbestu z obiektów zawierających wyroby azbestowe spowoduje, że Gmina będzie mogła ubiegać się o wsparcie ze środków publicznych na ich usunięcie. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oferuje wsparcie dofinansowania w wysokości 85% kosztów kwalifikowanych czyli demontażu, transportu i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest. Do projektu zapewne dołoży się także Gmina Strzegom.

**Czy często zdarza się, że takie odpady znajdowane są w niewłaściwych miejscach, czyli nie są przynoszone do punktów wymiany?**

Dzikię wysypiska śmieci to problem, który dotyczy całego kraju także naszej gminy. Mimo reformy śmieciowej ludzie nagminnie wywożą śmieci do lasu, na pola, polne drogi albo podzucają innym za płot. Wśród rzeczy takich jak gruz, stare słoiki z przetworami lub niepotrzebne rzeczy z gospodarstwa domowego znajdują się również telewizory, komputery, baterie itp. Na szczęście odpadów niebezpiecznych jest niewiele.

**Czy dużo budynków na terenie gminy Strzegom pokrytych jest eternitem lub posiada elementy zawierające azbest ?**

W naszej Gminie jest bardzo dużo azbestu szczególnie na pokryciu dachowym. Rekordzistą jest wieś Olszany. Z mieszkańcami wsi w tym temacie rozmawiał już burmistrz w czasie ostatniego zebrania wiejskiego. Mieszkańcy byli bardzo zainteresowani szczególnie kwestiami finansowymi demontażu i utylizacji azbestu.

**Dlaczego należy pozbyć się takich elementów?**

Azbest jest znany i wykorzystywany przez człowieka od tysiącleci. Jest materiałem naturalnym – należy do grupy minerałów (krzemianów). Cechą charakterystyczną azbestu jest jego włóknista budowa oraz wyjątkowe właściwości fizyczne i chemiczne. Jest niemal niezniszczalnym tworzywem o wielu zaletach: odporny na działanie bardzo wysokich temperatur (temperatura rozkładu i topnienia najbardziej popularnego azbestu białego – chryzotyłu - wynosi 1500-1550 °C), ale także na działanie mrozu, kwasów i substancji żrących, a przy tym elastyczny, wytrzymały, rozciągliwy.

Istnieje kilka odmian azbestu, różniącego się m.in. składem chemicznym oraz rodzajem włókien. Największe znaczenie przemysłowe w Polsce i około 95 % udział w ogólnej masie stosowanych minerałów azbestowych miał azbest biały (chryzotyl - uwodniony krzemian magnezu). Rzadziej stosowane, aczkolwiek dużo bardziej niebezpieczne dla zdrowia są: – azbest niebieski – krokydolit, – azbest brązowy – amozyt.

Szkodliwość azbestu nie wynika z jego składu chemicznego - przyczyna szkodliwości tkwi w jego włóknistej strukturze.

Podczas eksploatacji wyrobów zawierających azbest lub w wyniku działania czynników zewnętrznych na te wyroby – włókna azbestu zostają uwalniane do powietrza. Włókna są niewidoczne gołym okiem i mają tendencję do wielokrotnego rozwarstwiania się – dzięki temu mogą być dziesiątki a nawet setki razy cieńsze od ludzkiego włosa. Po przedostaniu się z wdychanym powietrzem do układu oddechowego, zostają najczęściej wydalone przez organizm. Jednakże istnieją takie włókna, których organizm nie potrafi się pozbyć. Są to tzw. włókna respirabilne – ich długość przekracza 5 mikrometrów (1  $\mu\text{m}$  - 1 mikrometr to milionowa część metra), zaś średnica jest mniejsza od 3 $\mu\text{m}$ . Włókna te gromadzą się i pozostają w tkance płucnej w ciągu całego życia, powodując zmiany chorobowe. Mogą być przyczyną chorób nowotworowych płuc, opłucnej czy otrzewnej.

Zagrożenie ze strony azbestu jest przez ludzi bagatelizowane ze względu na mikroskopijną wielkość włókien (niewidoczne dla ludzkiego oka) oraz długotrwały i utajony rozwój choroby.

Przez długi okres czasu choroba może się nie ujawniać - pierwsze jej objawy mogą dać o sobie znać po okresie dwudziestu, a nawet czterdziestu lat od pierwszego kontaktu z pyłem

azbestowym. Po ujawnieniu się nowotwór rozwija się gwałtownie i charakteryzują ją krótka przeżywalność (od wystąpienia objawów do śmierci upływa nie więcej niż 2 lata).

### Do którego roku należy pozbyć się takich elementów?

Ze względu na szkodliwość wyrobów azbestowych dla zdrowia ich produkcja zakazana została w Polsce *Ustawą o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*, zgodnie z którą do 28 września 1998 r. zakończono produkcję płyt azbestowo-cementowych, zaś od 28 marca 1999 obowiązuje zakaz **obrotu azbestem** i wyrobami go zawierającymi.

W krajach Unii Europejskiej zakaz wydobycia azbestu oraz produkcji i przetwarzania wyrobów zawierających azbest wprowadziła *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 marca 2003 r.*, zaś całkowity zakaz stosowania azbestu wprowadzony został 1 stycznia 2005 r.

W 2002 roku Rada Ministrów przyjęła krajowy „*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*”

. Program powstał w wyniku przyjęcia *Rezolucji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie wycofywania azbestu z gospodarki*

, a także realizacji *Ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*

Celem Programu jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych i środowiskowych

spowodowanych azbestem, poprzez **sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów i**

**odpadów zawierających azbest**

Zgodnie z prawem szkodliwy dla zdrowia azbest ma być usunięty z terenu Polski do 2032 r.

**Czy są firmy na terenie gminy Strzegom zajmujące się usuwaniem elementów azbestowych?**

W naszej gminie nie ma firm zajmujących się usuwaniem azbestu. Gmina posiada wykaz takich przedsiębiorstw. Firma znajdująca się najbliżej Strzegomia, która świadczy usługi związane z usuwaniem azbestu mieści się w Nowicach koło Jaworzyny Śląskiej.

**Czy jest realne pozbycie się eternitu i azbestu na terenie gminy Strzegom do 2032 roku?**

Jestem dobrej myśli i sądzę, że przy pomocy środków dofinansowujących to przedsięwzięcie oraz przy współpracy z mieszkańcami gmina będzie mogła zrealizować swoje zamierzenia do roku 2032.

Bardzo dziękujemy za wyczerpujące informacje.

Weronika Prządka. Sara Bus, Magdalena Sozańska